

2018

Závěrečná správa

System udeľovania licencií u vybraných komodít

Závěrečná správa

System udeľovania licencií u vybraných komodít

PREDKLADÁ

Ing. Karol Mitrik, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

VEDÚCI KONTROLNEJ AKCIE

Ing. Miroslav Vilkovský, MBA

Bratislava, august 2018

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK.....	4
ZOZNAM TABULIEK.....	4
ZHRNUTIE.....	5
1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE.....	6
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE.....	6
3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA.....	7
3.1 POLOŽKY S DVOJAKÝM POUŽITÍM.....	7
3.2 POVOLENIA A LICENCIE NA OBCHODOVANIE S VOP.....	7
3.3 PREVERENIE VNÚTORNÉHO KONTROLNÉHO SYSTÉMU MH SR.....	8
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU.....	9
5 TÍM KONTROLÓROV.....	9
ZÁVER.....	9
KONTAKT.....	9

ZOZNAM SKRATIEK

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
EUC	Vyhlasenie o konečnom užívateľovi
IIC	Medzinárodný dovozný certifikát
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad SR
OKaA	Odbor kontroly a auditu MH SR
SES	Stála expertná skupina
SR	Slovenská republika
VOP	Výrobky obranného priemyslu
Zákon č. 71/1967 Zb.	Správny poriadok
Zákon č. 145/1995 Z. z.	Zákon o správnych poplatkoch

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Preverené povolenia a zistené nedostatky	7
Tabuľka 2: Preverené licencie a zistené nedostatky	8

ZHRNUTIE

Kontrola bola vykonaná v súlade so Stratégiou kontrolnej činnosti NKÚ SR a jej nosnou témou – Udržateľné verejné financie a fiškálna politika.

NKÚ SR sa v rámci kontroly „Systému udeľovania licencií u vybraných komodít“ zamerail na problematiku:

- postupu MH SR pri udeľovaní povolení a licencií u vybraných komodít
- výberu správnych poplatkov
- vnútorného kontrolného systému MH SR.

V oblasti povolení a licencií preveroval NKÚ SR na MH SR dve komodity:

- **položky s dvojakým použitím**
- **výrobky obranného priemyslu.**

POLOŽKY S DVOJAKÝM POUŽITÍM

Za kontrolované obdobie rokov 2013 až 2016 bolo zistené, že

- pri vydávaní povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím **bol zistený v 7 prípadoch, z celkových 26 vydaných povolení, nesprávny postup MH SR; t. j. 26,9-percentná chybovosť**, ktorá bola spôsobená vydaním povolenia bez zaplatenia správneho poplatku žiadateľmi pred vydaním povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím. **Správne poplatky boli uhradené do štátneho rozpočtu až v priebehu výkonu kontroly.**

VÝROBKY OBRANNÉHO PRIEMYSLU

Za kontrolované obdobie rokov 2013 až 2016 boli zistené tieto skutočnosti:

- pri vydávaní povolení na obchodovanie a povolení na sprostredkovateľskú činnosť **bol zistený v 21 prípadoch, z celkových 79 preverovaných povolení, nesprávny postup MH SR; t. j. 26,6-percentná chybovosť**. Štruktúra zistených nedostatkov bola nasledovná:

- a) v 18 žiadostiach o vydanie povolenia chýbali potvrdenia zo zdravotných poisťovní
- b) v 2 rozhodnutiach o povolení bol nesprávne vyznačený dátum právoplatnosti rozhodnutia
- c) v 1 žiadosti o vydanie povolenia chýbala úradne osvedčená kópia potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti.

- pri vydávaní licencií na obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu **bol zistený v 21 prípadoch z celkových 116 preverovaných licencií, nesprávny postup MH SR; t. j. 18,1-percentná chybovosť**. Štruktúra zistených nedostatkov bola nasledovná:

- a) v 16 prípadoch bolo zistené použitie nesprávneho spôsobu doručenia udelených licencií; rozhodnutia o udelení licencie boli doručené doporučene, správne mali byť doručené do vlastných rúk
- b) v 2 žiadostiach o vydanie licencie bol nesprávne uvedený obchodný názov žiadateľa, ktorý bol v rozpore so znením v obchodnom registri
- c) v 2 žiadostiach o vydanie licencie chýbalo vyznačenie krajiny vývozu VOP
- d) v 1 žiadosti o vydanie licencie chýbala úradne osvedčená kópia potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti.

VNÚTORNÝ KONTROLNÝ SYSTÉM

Správne nastavený a funkčný vnútorný kontrolný systém by mal byť dostatočným filtrom, ktorý by znížil riziko pochybení na minimum. Kontrolné zistenia však poukázali:

- na **nedostatočnú vnútornú kontrolu** dodržiavania procesu vydávania povolení a licencií vydávaných MH SR;
- na **nedodržovanie interne nastavených postupov** zamestnancami MH SR v procese vydávania povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím, ako aj povolení a licencií na obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu.

1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE

Cieľom kontrolnej akcie bolo získať primerané uistenie, že udeľovanie povolení a vydávanie licencií na obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu a s položkami dvojakého použitia prebieha v súlade s príslušnými právnymi predpismi SR, a že výber správnych poplatkov za tieto komodity bol uhradený do štátneho rozpočtu v správnej výške a lehote.

Predmetom kontroly bolo preverenie a posúdenie, či vydané povolenia a licencie u kontrolovaných komodít boli v súlade s príslušnými právnymi predpismi, ďalej preverenie výšky a výberu správnych poplatkov do štátneho rozpočtu, preverenie postupu povoľujúceho orgánu v prípade neuhradenia správneho poplatku v určenej lehote, posúdenie vnútorného kontrolného systému rezortu Ministerstva hospodárstva SR so zameraním na vydávanie povolení a licencií.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

Kontrolná akcia bola zaradená do Plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR na rok 2018. Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií pre kontrolu a v súlade so Stratégiou kontrolnej činnosti NKÚ SR a jej nosnou témou – *Udržiateľné verejné financie a fiškálna politika*.

Agendou vydávania povolení a licencií sa v Slovenskej republike zaoberajú rôzne ústredné orgány štátnej správy, predovšetkým príslušné ministerstvá. Ministerstvo hospodárstva SR sa zaoberá vydávaním povolení a licencií hlavne v oblasti obchodu a zahraničnoobchodných vzťahov Slovenskej republiky. V kontrolovanom období rokov 2013 až 2016 udeľovalo MH SR tieto druhy povolení a licencií:

- licencie na intrakomunitárnu prepravu určených výrobkov v rámci štátov EÚ, na dovoz a vývoz určených výrobkov z tretích krajín a do tretích krajín, povolenia na prepravu výbušnín, vyhlásenie o konečnom užívateľovi a medzinárodné dovozné certifikáty
- **povolenia na vývoz, povolenia na prepravu položiek s dvojakým použitím, dovozné certifikáty a sprostredkovateľské povolenia**
- ostatné licencie na dovoz a predbežné povolenie na pasívne zušľachtenie
- povolenia na vývoz alebo dovoz drogových prekurzorov, povolenia na používanie vysoko rizikových chemických látok, povolenia na vývoz alebo dovoz tovaru, ktorý možno použiť na vykonanie trestu smrti, mučenie alebo iné kruté, neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie

- **povolenia na obchodovanie a povolenia na sprostredkovateľskú činnosť s výrobkami obranného priemyslu, licencie na dovoz a vývoz výrobkov obranného priemyslu, transferové licencie, medzinárodný dovozný certifikát, vyhlásenie o konečnom užívateľovi, certifikácia a zberateľstvo.**

ZAMERANIE KONTROLY

V rámci kontroly súladu, zameranej na systém udeľovania povolení a licencií u vybraných komodít, NKÚ SR preveril (*povolenia sú udeľované na obdobie 5 rokov, licencie na jednotlivý obchodný prípad, resp. na 1 rok*):

- A. Povolenia na vývoz, povolenia na prepravu položiek s dvojakým použitím, dovozné certifikáty a sprostredkovateľské povolenia.** Predmetom preverenia boli všetky vydané povolenia v rámci kontrolovaného obdobia.
- B. Povolenia na obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu, dovozné licencie, vývozné licencie, transferové licencie, medzinárodný dovozný certifikát a vyhlásenie o konečnom užívateľovi,** pričom predmetom preverenia bola vzorka zvolená náhodným výberom.

Kontrolovaným subjektom bolo **Ministerstvo hospodárstva SR**. Kontrola bola vykonaná v čase od 7. februára 2018 do 20. júna 2018, **kontrolovaným obdobím bolo obdobie rokov 2013 až 2016.**

K metódam a technikám, ktoré boli uplatnené pri kontrole, patrili najmä: štúdium všeobecne záväzných predpisov, interných noriem a strategických dokumentov; preverenie dokumentov a dokladov; analýza; rozhovor so zamestnancami a iné.

3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

3.1 POLOŽKY S DVOJAKÝM POUŽITÍM

Vydávanie povolení v súvislosti s vývozom, prepravou, sprostredkovaním a tranzitom výrobkov dvojakého použitia sa v kontrolovanom období riadilo hmotnoprávnym zákonom o položkách s dvojakým použitím.

Procesnoprávnym predpisom pri vydávaní povolení bol v období rokov 2013 až 2016 Správny poriadok; spoplatnenie udelenia povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím bolo upravené v sadzobníku správnych poplatkov v zmysle zákona o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

NKÚ SR sa pri kontrole vydávania povolení na obchodovanie zameral na oblasti, ktoré definuje zákon o položkách s dvojakým použitím, zákon o správnych poplatkoch a Správny poriadok.

Za kontrolované obdobie bolo podaných 32 žiadostí o vydanie povolenia a vydaných 26 povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím.

Preverením kompletnej spisovej dokumentácie nebolo kontrolou NKÚ SR zistené porušenia ustanovení zákona o položkách s dvojakým použitím.

NKÚ SR zistil porušenie ustanovení zákona o správnych poplatkoch v **7 prípadoch**, z celkového počtu **26 vydaných povolení**, čím kontrolná skupina NKÚ SR konštatuje **26,9-percentnú chybovosť kontrolovaného subjektu** pri vydávaní povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím za kontrolované obdobie. Dôvodom porušenia bolo vydanie povolenia bez zaplatenia správneho poplatku žiadateľmi pred vydaním povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím. **Správne poplatky boli uhradené do štátneho rozpočtu až v priebehu výkonu kontroly.**

Udelenie povolení neovplyvnilo negatívne zahranično-obchodné, bezpečnostné ani iné medzinárodné vzťahy Slovenskej republiky.

3.2 POVOLENIA A LICENCIE NA OBCHODOVANIE S VOP

O vydaní povolenia, licencie, EUC, IIC v súvislosti s VOP rozhoduje – na základe podanej žiadosti – prvoštupňovo MH SR, a to podľa procesného Správneho poriadku a hmotnoprávného zákona o obchodovaní s VOP. Tieto úkony sú spoplatňované v zmysle zákona o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. Žiadosti o vydanie povolenia, o vydanie dovozných, vývozných a transferových licencií a o vydanie EUC a IIC sú predmetom prerokovania v stálej expertnej skupine.

POVOLENIA NA OBCHODOVANIE S VOP

V kontrolovanom období nebola zo strany MH SR zamietnutá žiadna žiadosť o udelenie povolenia na obchodovanie s VOP.

Predmetom kontroly NKÚ SR boli žiadosti, prílohy k žiadosti, postup MH SR, zaplatenie správneho poplatku a náležitosti vydaného povolenia. Výber vzorky bol realizovaný náhodným výberom.

Z dôvodu rozsiahlej spisovej dokumentácie, deklarujúcej procesné úkony vyplývajúce zo zákona o obchodovaní s VOP, súvisiace s vydávaním povolení na obchodovanie s VOP, **preveril NKÚ SR 79 udeľených povolení**, pričom zistil **nedostatky v 21 prípadoch**, t. j. u **26,6 % z preverených povolení**.

Takto udelené povolenia neovplyvnili negatívne zahranično-obchodné, bezpečnostné ani iné medzinárodné vzťahy Slovenskej republiky.

Tabuľka 1: Preverené povolenia na obchodovanie s VOP a zistené nedostatky

Kontrolované obdobie	Počet preverených povolení	Počet zistených nedostatkov	Podiel nedostatkov v %
2013 – 2016	79	21	26,6

Zdroj: NKÚ SR

Štruktúra zistených nedostatkov:

1. v 18 žiadostiach o vydanie povolenia chýbali potvrdenia zo zdravotných poisťovní,
2. v 2 rozhodnutiach o povolení bol nesprávne vyznačený dátum jeho právoplatnosti,
3. v 1 žiadosti o vydanie povolenia chýbala úradne osvedčená kópia potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti.

LICENCIE NA OBCHODOVANIE S VOP

V období rokov 2013 až 2015 nebola zo strany MH SR zamietnutá žiadna žiadosť o udelenie licencie na vývoz a dovoz VOP. V roku 2016 bolo na základe rozhodnutia MH SR právoplatne zamietnutých 11 žiadostí o vývoz VOP zo SR. Z toho deväť prípadov tvorili žiadosti o predĺženie platnosti už existujúcich vývozných licencií.

Predmetom preverenia boli žiadosti, prílohy k žiadosti, postup MH SR, zaplatenie správneho poplatku a náležitosti vydané licencie. Výber vzorky bol realizovaný náhodným výberom.

Z dôvodu rozsiahlej spisovej dokumentácie, deklarujúcej procesné úkony vyplývajúce zo zákona o obchodovaní s VOP, súvisiace s vydaním licencií a vysokým počtom vydaných licencií, **preveril NKÚ SR 116 udelených licencií**, pričom zistil **nedostatky v 21 prípadoch, t. j. u 18,1 % z preverených povolení**.

Takto udelené licencie neovplyvnili negatívne zahranično-obchodné, bezpečnostné ani iné medzinárodné vzťahy Slovenskej republiky.

Tabuľka 2: Preverené licencie na obchodovanie s VOP a zistené nedostatky

Kontrolované obdobie	Počet preverených licencií	Počet zistených nedostatkov	Podiel nedostatkov v %
2013 – 2016	116	21	18,1

Zdroj: NKÚ SR

Štruktúra zistených nedostatkov:

1. v 16 prípadoch bolo zistené použitie nesprávneho spôsobu doručenia udelených licencií; rozhodnutia o udelení licencie boli doručené doporučené, správne mali byť doručené do vlastných rúk,
2. v 2 žiadostiach o vydanie licencie bol nesprávne uvedený obchodný názov žiadateľa, ktorý bol v rozpore so znením uvedeným v obchodnom registri,
3. v 2 žiadostiach o vydanie licencie chýbalo vyznačenie krajiny vývozu VOP,
4. v 1 žiadosti o vydanie licencie chýbala úradne osvedčená kópia potvrdenia o priemyselnej bezpečnosti.

3.3 PREVERENIE VNÚTORNÉHO KONTROLNÉHO SYSTÉMU MH SR

Proces pravidelného posudzovania systému vnútorných kontrol, s cieľom identifikovať a napraviť nedostatky vnútorného kontrolného systému, zabezpečuje na MH SR odbor kontroly a auditu (10 zamestnancov).

Kontrolné zistenia NKÚ SR však poukázali:

- na nedostatočnú vnútornú kontrolu dodržiavania procesu vydávania povolení a licencií vydávaných MH SR,
- na nedodržiavanie interne nastavených postupov zamestnancami MH SR v procese vydávania povolení na obchodovanie s položkami s dvojakým použitím a povolení a licencií na obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu.

ODPORÚČANIA**Ministerstvu hospodárstva SR**

1. Iniciovať odstránenie nedostatkov národnej legislatívy (zákon č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu v znení neskorších predpisov), ktoré odhalila aplikačná prax, a to prijatím nového zákona o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu, a v ňom jasnejším a presnejším definovaním povinností povoliujúceho orgánu a povinností žiadateľa o udelenie povolenia, resp. licencie na obchodovanie s výrobkami obranného priemyslu.
2. Zabezpečiť účinnejšie fungovanie vnútorného kontrolného systému MH SR na všetkých úrovniach riadenia.
3. Zaviesť systém, ktorý bude zabezpečovať pravidelnú kontrolu postupu pri vydávaní povolení a licencií.
4. Nastaviť spôsob vedenia spisovej agendy súvisiacej s procesom udeľovania povolení a licencií tak, aby
 - a) celé procesné konanie bolo relevantne preukázateľné od vydania povolenia až po zánik jeho účinnosti, t. j. úplné chronologické a obsahové vedenie začiatku, priebehu a ukončenia každého prípadu,

b) spisová zložka žiadateľa obsahovo prezentovala všetky zákonom ustanovené úkony súvisiace s udeľovaním žiadaných povolení a licencií, ako aj rozsah ďalších konaní zo strany žiadateľa na jednej strane a MH SR na druhej strane, samozrejme, s ohľadom na funkcionality informačného systému MH SR.

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

Výsledkom kontroly v kontrolovanom subjekte Ministerstvo hospodárstva SR bol protokol o výsledku kontroly. Ministerstvo hospodárstva SR nevznieslo žiadne námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení.

5 TÍM KONTROLÓROV

Kontrolná akcia bola vykonaná piatimi kontrolórmí, z toho traja s dlhoročnou odbornou praxou a dvaja kontrolóri s praxou do dvoch rokov.

ZÁVER

NKÚ SR vykonal kontrolu v súlade s predmetom kontroly a v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ako aj v súlade so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií pre kontrolu.

Výsledky kontroly boli predložené štatutárnemu orgánu kontrolovaného subjektu, pričom kontrolná skupina NKÚ SR predložila kontrolovanému subjektu odporúčania. Kontrolovaný subjekt prijal šesť opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov, v zmysle odporúčaní Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad SR,
Priemyselná 2,
824 73 Bratislava 26,
☎+421 2 501 14 451 ✉info@nku.gov.sk

Ministerstvo hospodárstva SR
Mlynské nivy 44/A
827 15 Bratislava 212